

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESŤNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Hlavný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok — — — — 4.— koruny.	Zodpovedný redaktor : JÁN BARTOS, krajinský vyslanec	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
Na pol roka — — — — 2.—	Za vydavateľstvo zodpovedný : JÁN MOLNÁR, pápežský pralát	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.
Na štvrt' roka — — — — 1.—		
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		

Nový poriadok válečného podporovania.

(Dokončenie.)

Nové nariadenie o válečnej podpore, okrem v predošlom čísle spomenutých, obsahuje ešte mnohé zvláštne novoty. Takéto sú: Že deti niže osem rokov napozatým dostanú nie polovičku válečnej podpory, *lež účasné budú celej válečnej podpory.* Pri ustáľovaní podpory nebudú viac do ohľadu brať, koľko denne zarobil do vojny narukovaný a zcela odpadnú obnosy maximálne zárobky určujúce. Aj to je zvláštna novota, že ani toho neslobodno odpraviť, čo má svoj osobitný zárobok a predsa sa uchádza o válečnú podporu, v takýchto pádoch treba vyšetrovať, či patričný pri jeho osobitnom zárobku opravde utisnutý je na válečnú podporu? Pri zamenení bydlia prestanú a vytvorené budú večné neprijemnosti, akým podporovaní posiaľ boli vystavení. *Válečnú podporu požívajúci na mieste ich nového bydlia dostavia sa s ich hárkom výplaty, kde im hneď vyplatia podporu.*

Ďalsia zvláštna novota nového nariadenia je ustanovenie mimoriadnej podpory. Takáto podpora posiaľ ešte ani v Rakúsku neni. Mimoriadnu podporu môže žiadať do vojny narukovaného manželka, keď je v druhom stave, keď sa jej dieťa narodí, keď pleká, keď v rodine dakto upadne do ťažkej nemoci a jeho liečenie spojené je s veľkými výdavkami, keď daktorého člena rodiny stihnú veľké nehody, keď rodina následkom požiaru, povodne alebo z iných elementárnych príčin upadne do ťažkých okolností alebo keď z rodiny dakto umre a neni ho z čoho pochovať atď. Táto mimoriadna podpora naraz môže obnášať 50—200 korún, rodina ale v odôvodnených pádoch i viackrát môže jej byť účasná. O mimoriadnu podporu rovným spôsobom treba sa uchádzať ako o riadnu válečnú podporu, lenže na základe vysvedčenia mienku podávajúceho výboru, vyassiguje ju nie hlavný slúžny, *lež fõispán.*

Kde je mnoho na válečnú podporu utisnutých rodín, ku príkladu v mestách, tam cieľom zastavenia sem-tam behania o válečnú podporu, obnosy podpory zamýšľajú

patričným *po pošte doručit.* Ku kontrolovaniu vyplácania válečnej podpory po vidiekoch, vyslaní budú z honvédského ministerstva zvláštni dozorcí, ktorých úlohou bude prisne kontrolovať správu válečnej podpory po vidiekoch. Nové nariadenie o válečnej podpore vstúpi do života v deň jeho uverejnenia, *zvýšená válečná podpora ale patričným vyplatená bude rátając už od 1. novembra 1917.*

Povďačný ľud zaiste s radosťou vezne v známosť tento nový úspech bojov kresťanskej ľudovej strany.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

V stredu, 16. januára večer o 6. hodine kresťanská ľudová strana snemová vo vlastnom kruhu vydržovala poradu, v ktorej do výboru volebného práva vyvolení boli krajinskí vyslanci Štefan *Haller* a Karol *Huszár*.

Z tejto príležitosti za vonkajších členov kresťanskej ľudovej strany krajinskej boli vyvolení: dr. Béla Tóttösy, pravotár; dr. Baltazár Langhmár, minist. účtovný dozorca; dr. Štefan Kalmár, pomocný tajomník pošty, a Desider Lórant Mayer, úradník poštovej sporiteľne.

Pojednávajúce o pokoji v Brest-Litovsku pretrhnuté do 29. januára.

V pojednávaniach o pokoji v Brest-Litovsku neočakávané vznikly nové ťažkosti. Keď sa jednalo o vyprázdení obsadeného územia, vysvitlo, že Trockij, židovský vodca ruských revolucionárov, a *Hoffmann*, pruský generál, sú zcela protivných náhľadov. Delegáti Nemecka tvrdia, že zastupiteľstvá Kurlandu, Litvánie a rada mesta Rigy právoplatne osvedčily sa, že chcú sa odtrhnúť od ruskej dřížavy. Trockij, ruský revolueionársky ľudový komisár, oproti tomu bol tej mienky, že osvedčenia Kurlandu, Litvánie a rady mesta Rigy nemožno považovať za právoplatné, bo nie sú výsledkom hlasovania a slobodného prejavenia vôle celého tamojšieho ľudu.

Ruskí delegáti žiadajú, aby sme vyprázdnilí všetky obsadené ruské územia, delegáti Nemecka ale medzi žiadnymi okolnosťami nechcú na to pristaf. Ruský ľudový komisár Trockij následkom toho odcestoval do Petrohradu, aby si vypýtal radu od jeho revolucionárskych súdruhov a ponevác tam jeho prítomnosť pre novšie vypuknutie protirevolúcie veľmi je potrebná. V pojednávaniach o pokoji v Brest-Litovsku teda znovu začnú vyjednávať 29. januára, pravdepodobne s prajným výsledkom.

Z krajinského zákonodarstva.

Snemovňa krajinských vyslancov v stredu, 16. januára popoludní vydržovala formálne zasadnutie, v ktorom ministerpredseda Wekerle odpovedajúc na súrnu interpelláciu Aladára Ballu o vojenskej otázke, za živého súhlasu celej snemovne, v záležitosti samostatnej uhorskej armády označil stanovisko vlády a vyhlásil, že *prvé miesto zaujíma reforma volebného práva, táto musí byť v prvom rade uskutočnená.*

V zasadnutí snemovne krajinských vyslancov vo štvrtok, 17. januára popoludní vydržovanom vyvolili 48-členový výbor pre predbežné pojednávanie volebnej reformy. Do tohoto výboru z kresťanskej ľudovej strany vyvolení sú Štefan Haller a Karol Huszár.

Socialdemokrati v práci.

Židovskí vodcovia socialdemokratov Uhorska: Manó Buchinger, Jakub Weltner, Žigmund Kúfí a Ernő Garami koncom leta s veľkým hlukom odcestovali ku medzinárodnému kongressu socialistov do Štockholmu. Udajným cieľom toho kongressu bolo zrýchlenie uzavretia svetového pokoja. Výšpomenutí vodcovia socialdemokratov Uhorska v tom kongresse vynikali ich rečiami, ktoré v smysle antantu povedali proti celistvosti monarchie. Kongress socialdemokratov v Štockholme rozišiel sa bez všetkého výsledku. Židovskí vodcovia socialdemokratov Uhorska vrátili sa domov s dlhým nosmi.

Doma potom dali sa do práce. Začali sa organizovať vo všetkých vrstvách obecnstva, aby dľa receptu ruských socialdemokratov zaviedli všeobecný prevrat. Ponevác si ale v tomto netrúfali, aspoň medzi hlavnomestským robotníctvom zaviedli štrajk. Tento štrajk aj vypukol v piatok, 18. januára. Robotníci zastavili prácu. Vo väčších-menších húfoch putovali ku shromaždeniam, kde im o pokoji, o volebnom práve a o otázke sriadenia verejného stravovania prednášky držali židovskí vodcovia.

Konečne v nedeľu, 20. januára ku ministerpredsedovi vyslali deputáciu k odovzdaniu resolúcie, vynesenej na shromaždeniach socialdemokratických organizácií v sobotu vydržovaných.

Dľa tejto resolúcie na shromaždeniach uzavreli, že budapešťianski robotníci dotiaľ budú pokračovať vo

svojom zápase, pokým nedostanú zodpovedné garancie potahom na nasledovné tri pulty:

1., aby zahraničné zastupiteľstvo monarchie bez každého cudzieho vojenského zamiešania sa rýchle uzavrelo pokoj bez annexie, vybudovaný na samourčovanom práve ľudu;

2., aby krajinskému snemu predostrený návrh o volebnom práve bezodkladne v sneme bol vybavený, alebo keďby toto pracovná strana prekážala, aby snem bol cieľom prevedenia nových volieb rozpustený;

3., konečne robotníctvo žiada, aby vláda tými najenergičnejšími prostriedkami postarala sa o spravodlivé a lacné rozdelenie živnosti pre robotníkov.

Ministerpredseda Alexander Wekerle po prevzatí predostretia v mene vlády dal nasledovnú odpoveď:

Uhorská vláda stojí na tom základe, ktorý ustálilo osvedčenie zahraničného ministra grófa Czernina. Dľa tohto osvedčenia zahraničný minister hovorí nasledovné:

«Beriem na seba zodpovednosť a ručím za to, že sa pokoj z našej strany na podmaňovacích snahách nezmarí. Neodvolám ani slova z toho, čo som postavil a zastupoval ako program pokoja monarchie. Nič nechceme od Ruska, ani prepustenie území, ani válečné odškodné. Chceme len na istých základoch spočívajúci priateľský susedský pomer, ktorý je stály a ktorý sa zakladá na obapolnej dôvere.»

V otázke volebného práva nebolo žiadnej príčiny, aby povstala pochybnosť o úprimnosti snahy vlády. Vláda nezmenene vyznáva, že o všeobecnom volebnom práve znejúci návrh zákona pred každou inou otázkou treba pojednávať a vnieť do zákonníka.

V záležitosti verejného stravovania vláda všetkými prostriedkami, ktoré má, chce byť na tom, aby sa vojnou zapríčinené ťažké pomery zlepšili a hotová je ku najenergičnejším poriadkom.

Všetko toto vláda nevyhlasuje preto, ako keby vonkajšia pressia účinkovala na ňu; vyhlásenia robí preto, bo je tu reč o rozptýlení a podvrátení nedorozumení a bezzákladných predpokladaní.

Po všetkom tomto vláda v úplnom povedomí svojej zodpovednosti vážne vyzýva robotníkov, aby sa vrátili ku práci.

Odpoveď ministrapredsedu deputácia socialdemokratov s vďakou vzala v známosť s tým, že túto odpoveď sdeli svojim posielateľom, úfajúc, že na základe obdržanej odpovede robotníci začnú pracovať. V mnohých podnikoch skutočne aj začali pracovať. Dobre by bolo vedieť, koľko si zas pri tomto štrajku zarobili židovskí vodcovia socialdemokratov?

Udalosti svetovej vojny.

Talianske bojište. O udalostiach talianskeho bojišťa z cis. a kráľ. tlačového stánu minulého týždňa oznámili:

Kým na tyrolskom západnom a južnom fronte opäť bola kanonáda, celý po Brentu siahajúci odsek frontu,

rozumejúc i Monte Pertica od 13. januára večera stál pod prudkou nepriateľskou kanónovou a mínovou palbou. Časom sa kanonáda zvýšila na bubnovú palbu. Dňa 14. januára rano slabší nepriateľský útok od Monte Asolone na západ sme odrazili. Nepriateľským vojskom husto nabité zákopy, ktoré prezrádzaly úmysel nepriateľa útočiť, vzali sme pod pustošiacu palbu. Ale ešte predpoludním nepriateľská palba zvýšila sa na najväčšiu prudkosť. Na celom fronte medzi Brentou a Monte Pertica nepriateľ vo veľkých zástupoch začal útočiť. Keď sa mu zpočiatku na jednotlivých miestach aj podarilo vniknúť do našich čiar, predsa nebol vstave svoj nepatrný zdar podržať a aj od Monte Grappa v severnom smere napredujúce talianske vojenské stĺpy sa rozpadli pred našimi prekážkami v ochrannej palbe našich baterií. Talijani nemohli docieľiť žiadneho zdaru. Palba aj pri Piave bola dosť živá. Pri predmostí Bressanin po prudkej delostreleckej príprave započatý nepriateľský útok nevedel sa vyvinúť.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. Okrem delostreleckej palby na frontoch vo Flandrii a pred Verdunom v minulom týždni nebolo významnejšej udalosti.

Krvavé dni v Moskve.

Generálmajór Rudolf Seide, ktorý bol svojho času veliteľom brigády v Przemysli a kapituláciou pevnosti dostal sa do ruského zajatia, tieto dni ako zamenený zajatec vrátil sa do Budapešti. Zkúsený generál veľmi zaujímavé veci vzpovedal o krvavých dňoch revolúcie v Moskve, ktorých bol očitým svedkom a ktoré v nasledovnom podávame:

— Ruským officierom — hovoril generál — menovite vysokým officierom v Rusku sa teraz zle vodí. Kto sa bezpodmienečne nepripojí ku bolševikom, na ulici ho zastrelia alebo zahlušia. Poľujú zvlášte na generálov. Jedon ruský dôstojník, ktorý bol v našom sprievode, rozprával, že v Moskve na jednom nádraží jedného generála hodili do pece lokomotivy. Mrtvoly dôstojníkov aj za tri dni ležaly na ulici. Do Kazanu prišiel som 6. novembra, vtedy, keď v meste zúril najväčší boj medzi bolševikmi a kadettmi. Z obloka nemocnice som videl krvavé výjavy na ulici.

Do Moskvy prišli sme 9. novembra. V meste zúril boj medzi bolševikmi a kadettmi. Protivné strany na uliciach bojovaly delostrelectvom s ťažkými delami. V deň môjho príchodu som ani nemohol vyjsť z budovy nádražia. Z mestského veliteľstva prišiel vojak, ktorý oznámil veliteľovi nádražia, že sú všetky automobily potrebné, aby mohli do nemocníc odviezť ľudí, ktorí sú v pouličných bojoch ranení. Na druhý deň dostali sme zdravotnícky automobil, ktorý nás chcel zaviezť do nemocnice č. 10.

Šoför chcel prejsť cez Kreml, ale sa o toto viackrát marne pokúsil, bo okolo Kremľu zúril najkrvavejšie boje kanónami a strojovými puškami. Na uliciach ležaly

hromady mrtvých a ranených. Bolo to hrúzyplné vraždenie. Šoför konečne bol prinútený zmeniť smer cesty a zaviezol nás do nemocnice číslo 3. Do tejto nemocnice padol granát, ktorý ťažko ranil dvoch invalidov. Z obloka nemocnice mohol som vidieť krvavé boje na ulici.

V Moskve som bol do 18. novembra. Dľa ruských časopisov za deväť dní boja moskovská občianska vojna mala 35.000 mrtvých. Boj skončil sa s víťazstvom bolševikov.

«Všetko závisí od Anglicka.»

Z Londýna oznamujú: Minister národnej služby Geddes v nižšej snemovni obšírne sa zmienil o válečnej sile Anglicka a medzi iným hovoril: Anglické poľné vojská pre antantistov teraz so dňa na deň dôležitejšími sa stávajú. Rusko už viac nebojuje za slobodu. Francúzsko celú svoju silu vydalo v boji a celú farchu nemôže znášať po neobmedzený čas. Amerika si ešte nestala do bojovných šikov a musia ešte mesiace uplynúť, kým bude môcť celou silou napredovať. Taliansko utrpelo ťažké údery. V budúcich mesiacoch všetko závisí od Anglicka, taktiež od toho, že ako využije svoju silu v Iudoch. Je zrejmé, že sa musíme pripraviť, že na bojišti musíme hrať väčší zástol, kým príde Amerika. Toto znamená: Viac mužov armáde!

Anglická vláda vzhľadom na polozenie, ktoré nastalo na východnom fronte, podrobne preskúmala silu vojsk Anglicka, štátov antantu a silu nepriateľa. Ale keď sa Rusko a Rumunsko aj celkom odlúčia, Angličania a ich spojenci budú v značnej prevahe nad armádou ústredných mocností. Dľa odšacovania Geddesa ústredné mocnosti 38 divízií, asi 950.000 mužov môžu previezť z ruského frontu na západný. Podobným spôsobom môžu sa dostať rakúsko-uhorské divízie na taliansky alebo na západný front. Odlúčenie sa Ruska od antantu válečnú silu ústr. mocností na západnom fronte zveľadilo prípadne o 1,600.000 mužov bez rezervy. Ale dľa Geddesa pomocné pramene antantistov a Ameriky postačia k tomu, aby zabezpečily víťazstvo vzhľadom na to, že vojenská sila Ameriky je pod výcvikom a krem toho antantisti v občianskom živote majú ešte rezervy. Nič iné nemôže vraj zachrániť ústredné mocnosti, ako taká duševná katastrofa v Anglicku alebo v daktorom štáte antantu, aká stihla Rusko.

Anglická armáda počítuje dnes vyše štyri milliony mužov. Keď sa vezmú do ohľadu ztraty, možno rieciť, že Anglicko nie menej ako polôsma milliona ľudí postavilo do boja. Ale keď anglické námorníctvo a povetnú službu tak rozmnožia, ako je vzaté do plánu a udržia poľnú armádu, potrebné bude v krajine povolať 430—450 tisíc mužov, ktorí sú teraz v občianskom zamestnaní. Tento počet treba považovať za najmenší a ľahko sa môže stať, že vojenské polozenie roku 1918 bude vyžadovať povolanie ešte väčšieho počtu mužov zpomedzi priemyselných robotníkov.

Zprávy z územia spiš. stolice.

Slávnosť spišskej stolice vo výročitý deň korunovania.

Obecenstvo spišskej stolice 30. dec. s tradícionálnou oduševnenosťou slávil prvý výročitý deň korunovania slávne panujúceho kráľa nášho Karola IV. V predvečer hral po meste vojenský hudobný sbor 34. pluku. V nedeľu, t. j. 30. decembra v levočskom farskom kostole slávnostnú sv. omšu slúžil pomocný biskup dr. Martin Kheberich; assistovali mu opáti-kanonici dr. J. Stuckner a Julius Kern, opát-farár Celestin Kompanyik, pápežský čestný keplán a biskupský sekretár Konrad Wengritzky, biskupský obradník Jozef Tomanóczy a ešte viacerí. Na službách Božích prítomné boli všetky popredné osobnosti mesta na čele s fõišpánom barónom Tiborom Máriássym a z každej čiastky stolice mnohí, ktorí sa dostavili na pozvanie poďžupana.

Potom tiahlo obecenstvo do skvostnej siene stoličného domu, kde gymnasiálny direktor Elek Kalmár držal príležitostnú reč. Slávnostnú náladu pozdvihly spevy levočského mužského spevokolu a dvoch levočských stredných škôl, umelecká hra dr. Juliusa Germanusa na huslách v sprievode Ženky Hajnóczy na klavíre a rečňovanie Angely Kupfovej.

Zimné valné zasadnutie spišskej stolice.

Ku tomuto zasadnutiu dostavilo sa aspoň tri štvrté stoličných výborníkov. Na siedmu uh. válečnú požičku stolica značila 100.000 korún. Do administratívneho výboru vyvolení sú: Gejza Salamon, gróf Vidor Csáky, Cel. Kompanyik, barón Artur Wieland a cestou tiahnutia kartičiek dr. Anton Teschler, ponevác dostal rovnako hlasov (67) s dr. Martinom Pirhallow. Do ústredného výboru vyvolení sú: dr. Ján Ritók a Julius Kern; mungovei kandidovali sobotského ablegáta Takácsa a odorinského farára Stoffku, lež prepadli. Do stáleho výboru vyvolení sú: Edmund Máriássy a barón Artur Wieland. Za predsedu legitimačného (igazoló) výboru nadžupan vymenoval dr. Eleméra Mattyasovszkého. Údami sa zdali: Leopold Grósz, Celestin Kompanyik, Štefan Legeza, Koloman Páter a dr. Ernest Ujfalussy. Za údov vymenovaní sú: Béla Bojársky st., dr. Elemér Marschalkó a dr. Alfréd Singer.

Výsledok VII. uh. válečnej požičky u spišských peňažných ústavoch.

Spišská úverná banka a ústredná sporiteľňa v Levoči 2,500.000, Sporiteľňa v Kézmarku 2,284.000, Spišskonovovesský sporiteľný a úverkový ústav v Novej Vsi 1,639.650, Sporiteľňa v Podhradí 1,317.150 (z toho v kézmarskej filiálke 410.000), Spišská sporiteľňa v Levoči 1,024.600, Sporiteľňa 16 spišských miest v Novej Vsi 814.000, Sporiteľňa v Starej Vsi 425.800, Poprad-felkanská sporiteľňa v Poprade 425.650, Banka vo Felkej 389.650, Sporiteľňa päť hornoviedieckych miest v Spišskej Sobote 343.400, Sporiteľňa sedem banických miest

v Gelnici 331.200, Sporiteľňa v Spišskej Belej 303.750, Starolubovenská-podolinsko-gňazdanská sporiteľňa v Starej Lubovni 244.700, Sporiteľňa v Podolinci 194.000, Ludová Banka v Starej Lubovni 146.000, Vlašsko-krompašská Sporiteľňa 83.100, Katolícka Ludová Banka v Spišskej Sobote 46.000 korún.

Spišsko-magurskí kňazi proti českým ašpiráciám.

Kňazi starovesského dekanátskeho okresu poslali svojmu osvietenému p. biskupovi nasledovné osvedčenie:

My dolupodpísaní s najväčším rozhorčením čujeme, že Česi chcú nás a náš ľud «oslobodiť» a od Uhorska odtrhnúť. Osvedčujeme sa pred celým svetom celkom slobodne, ale tým odhodlanejšie, že zvlášte ako duchovní pastieri k svojej viere, k svojmu apoštolskému kráľovi a k svojej vlasti verného slovenského ľudu, verní ostaneme až do posledného dychu nášho k našej milej vlasti, k Uhorsku dovedna s našim ľudom, ktorý deň po deň vydáva svedoctvo o svojej vernosti k vlasti doma a na krvavých bojištách. Prosíme Excellenciu vašu, sdeľte toto naše osvedčenie vláde uhorskej. Nech sa dozvie každý v tejto krajine, že v nás môže dôverovať, nech ale počujú i naši nepriatelia, že nemôžu na nás rátať, že sa od uhorskej vlasti našej nikdy neodtrhneme!

Peter Krávecz, okresný dekan a farár hanušovský; Roman Lukács, farár reľovský; Ladislav Herbszt, farár starovesský; Jakub Bohinszky, farár na odpočinku; Michal Majercsák, farár Mafašovský; Ján Cseh, farár lehnický; Vendelin Huszka, farár lešnický; Ladislav Moys, farár haligovský; Franc Klein, farár richvaldský.

Zo židovského frontu.

Noviny skoro v každom čísle donášajú zprávy o hrdinských skutkoch, aké židia vykonávajú za frontom. Koľko huncútstva len možno vymysleť k ubiedeniu ľudu, to všetko vymyslia a aj prevedú počas tejto hroznej svetovej vojny. Nie pre ich vieru ponosuje sa ľud, lež pre ich hriechy a zločiny. Z premnohých skutkov židovského hrdinstva za frontom prítomne uvádzame len nasledovné:

1. Tajomstvá nočného zábavného domu.

V jednom verejnom dome nočnej zábavy v Koložvári polícia našla ukrytú múku, cukor, kávu, liehoviny, dohán a hotovú odev v hodnote 150.000 korún, okrem toho hodvábu v hodnote 70.000 kor. a 350 párov topánok. Židovský majiteľ verejného domu hriechnej zábavy v jeho lotrovskej peleši skrýval teda tie potravné a obecnstvu potrebné veci, ktoré vyhladovaný ľud darmo hľadá v sklepoch. Hľa, takto vyzerajú hrdinstvá židov za frontom.

2. Falošné cedule na cukor.

V Budapešti napadlo vrchnosti, že v istom sklepe predávajú veľmi mnoho cukru. Zavedené vyšetrovanie ustálilo, že cedule, na ktoré v židovskom sklepe cukor kupovali a predávali, boli falošné a zhotovené v jedne,

židovskej tlačiarne. V tejto cukrovej záležitosti zatknutí sú nasledovní: Groszmann, Müller, Fischer, Horn, Mermelstein a Blum. Všetko samí hrdinovia židovskí!

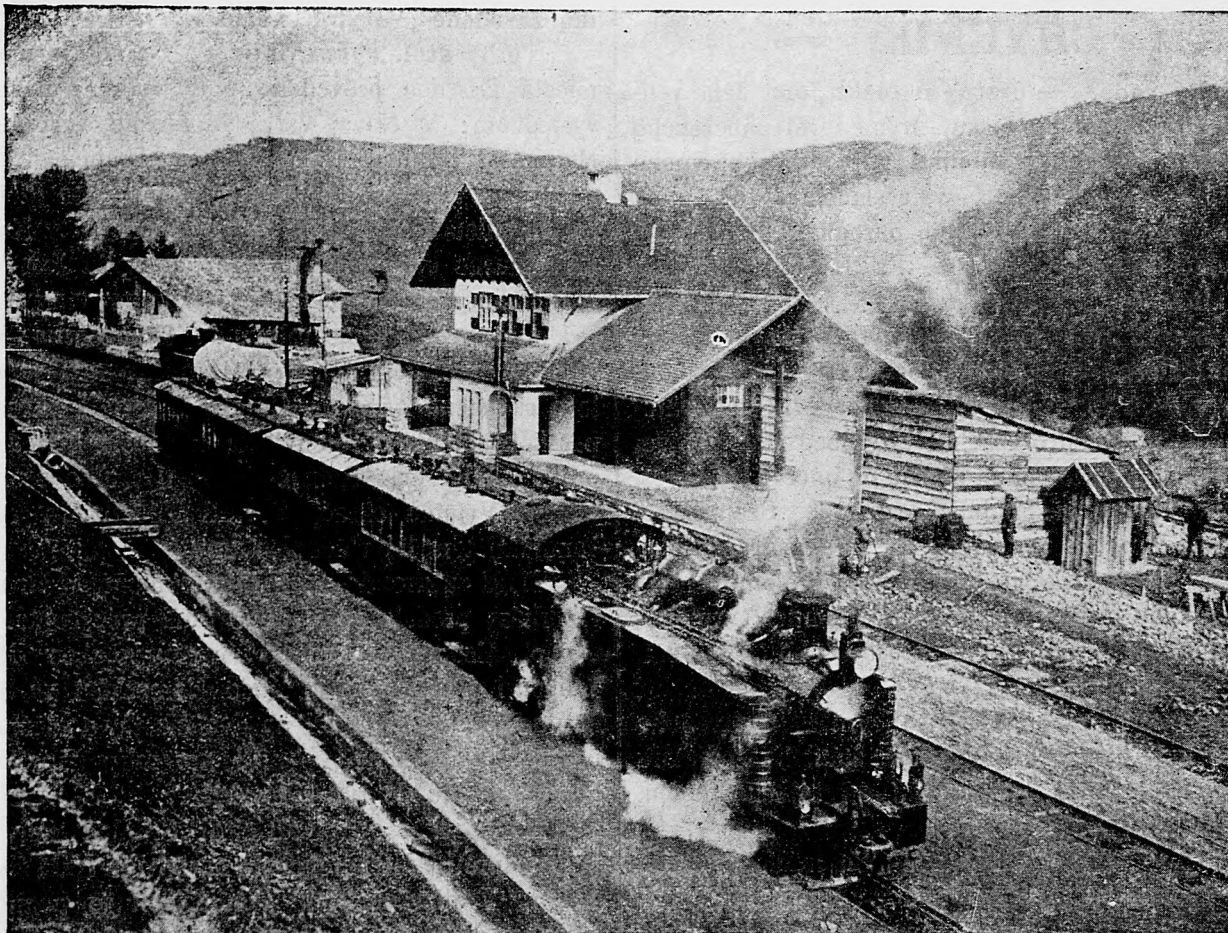
3. Kto sa bojí pokoja?

Pravou príčinou terajšej hroznej drahoty sú veľkí kupci, ktorí v ich skladoch nakopené majú obrovské zásoby potravín a každého druhu obecnstvu potrebných článkov. Majitelia týchto skladov, ako vôbec známo, sú židia, ktorí čakajú na príležitosť, aby ich nakopený tovar za päťnásobnú cenu predať mohli. Včul, keď sa chýr o pokoji rozniesol, židia v budapešianskych kaviarňach

rico 22, Finom Virginia 24, Braziliai Virginia 18, Finom Portorico 16, Cigarillos 11, Vegyes külföldi 12 a Rövid magyar 8 halierov.

Cigaretty: Nilus 18, Sztambul 12, Szultán 10, Memphis 12, Mirjam 10, Király 8, Hölgy 8, Hercegovina 8, Sport polsiedma, Duna polsiesta, Jenidge 7, Dráma polpiata, Virginia 4, Magyar poltrefa haliera.

Dohán: Legfinomabb török dohány 100 grammov 22 korún, Finom török dohány 7·20, Középfinom török dohány 5·40, Dráma 3·60, Krull 1·92, Kivételesen finom szivarkadohány 3, Kivételesen finom három király dohány 1·68, Legfinomabb magyar pipadohány 2 koruny,

Vlak jeho veličenstva kráľa na ceste ku frontu.

padli do opravdového zúfalstva. Našiel sa taký medzi nimi, čo sa dal do plaču a hovoril, že musí sbankrotovať, bo on na to rátal, že táto vojna potrvá ešte aspoň za dva roky. Na pustý chýr o uzavretí pokoja začaly padať ceny jednotlivých článkov, bo sa tito tehory nalakali, že keď bude pokoj uzavretý, utratia státisíce. Toto je židovstva hrdinstvo za frontom!

Nové ceny.

Nové ceny dohánových výrobkov.

Počnúc od 15. januára ceny dohánových výrobkov sú nasledovné:

Cigary: Regalitas 48 halierov, Trabuco 44, Britanica 36, Milares 32, Delicias 28, Operas 30, Cuba Porto-

Legfinomabb szivarkadohány 25 grammov 60 halierov, Finom magyar dohány 1·52, Középfinom magyar dohány 1 kor., Hazai pipadohány 72 hal., Kapadohány 72 hal., Magyar pipadohány 25 grammov 14 halierov.

Speciality: Sultan flor 100 grammov 38 korún, Kivételesen finom török dohány 30 kor., Finom purzicsán 18 kor., Legfinomabb hercegovinai 16 kor., Vágot szentandrásí, érsekújvári a rétháti 5 kor. 20 halierov, Erdélyi 4 kor. 20 halierov.

Ceny masti a čerstvej bravčoviny.

Vláda cenu metr. centa surovej svišskej masti v obchode medzi dorábatelom a priekupcom ustálila na 970 a cenu metr. centa čerstvej bravčoviny na 850 korún. Cenu k vóli masti zabitých celých alebo rozpoltených

ošípaných ustália vrchnosti, ale 100 kilogrammov čistej váhy nesmie stáť vyše 920 korún. Za metr. cent topenej sviňskej masti v obchode medzi dorábateľom a priekupcom vyše 1100 korún ani pýtať, ani dať neslobodno.

Maximálne ceny masla, tvarohu a syra.

Týchto potravných článkov maximálne ceny od tohto času sú nasledovné: *Prvotriedne maslo* 16 kor., *druhotriedne* 10 kor., *tvaroh* 4 kor. 40 hal., *tvaroh v hrudkách* 4 kor. 50 hal., *polomastný tvrdý syr* 5 kor. 50 hal., *kvargle* 9 kor. 60 hal. (jedna kvargla 16 halierov). Cena zvláštnych druhov syra (specialít) vzrástla o 40%-ov.

CHYRNIK.

Spišský rodák — čestným biskupom. Jeho veličenstvo kráľ za čestného biskupa vymenoval pápežského präláta, vesprímskeho kanonika a cirkevnoprávneho radcu vatikánskeho rak.-uh. veľvyslanectva dr. Jána *Csiszáríka*. Nový čestný biskup narodil sa roku 1860. v Červenom Klástore v Magure. Za 21 rokov bol profesorom bohoslovnia v Košiciach.

Z prešovskej gr.-kat. diecése. Diecézanský biskup za administrátorov vymenoval: Jozefa Kreniczského, duchovného v Peszternye, do obce Csobád, novovysväteného Mikuláša Kendrovského do obce Peszternye, novovysväteného Bartolomeja Kizáka do obce Kismedvés, novovysväteného Bélu Schudicha do obce Szemes. — Minister náboženstva a výučby dr. Alexandra Dziáka, skončeného diecézanského bohoslovca, diplomovaného strednoškolského profesora, prefekta alumnea, vymenoval za námestného profesora prešovského kráľ. kat. gymnásia.

Spišský rodák — kráľ. tajným radcom. Jeho veličenstvo kráľ bar. Vilhelma Lersa, štátneho sekretára obchodných záležitostí, vymenoval za tajného radcu. Lers narodil sa v Spišskej Belej.

Spišský Domov v Budapešti. Cit tradičného spišského spoludržania utvoril Domov v Budapešti, v ktorom zdarma alebo za ľavnú cenu dostanú byt a zaopatrenie s bojišťa sa vrátivší chudobní spišskí žiaci hlavných škôl. Okrem toho predávajú budú tam tatranské a spišské špeciálne priemyselné výrobky, v Domove bude i tatranská cudzopremávková kancelária. Zariaďujúce prípravy druhého spišského kongressu sa už začaly, aby kongress hneď po vojne mohol byť svolaný. Pohyb tak Spišského Domova, ako i kongressu riadi Spišský Spolok (Szepesi Egyesület) v Budapešti a redakcia v Iglöve vychodiacich novín «Szepesi Lapok».

Najnovšia filiálka Červeného Kríža vo Spiši. Vo Vlachoch v decembri utvorili filiálku Červ. Kríža. Naskutku sa hlásilo šesť zakladajúcich a 60 riadnych údov. Za predsedu vyvolili lekára dr. Jána Ritóka a za podpredsedu dekana-farára dr. Pavla Dolyáka. Na filiálku čaká pekné povolanie: počas vojny ulavenie válečnej biedy, v pokoji ale zvlášte spoločenské napomáhanie verejno-zdravotníckych záležitostí mesta.

Prečo niet cverán. Jedon poručík oznámil budapeštianskemu policajnému hlavnému kapitanátu, že mu subjekt Ludvik Mezei ponukol cverny na predaj po 30 korún za špulňu namiesto ustálených 16 korún maximálnej ceny. Mezei sa priznal, že cverny kúpil od Ludvika Deutscha, krajčira vo Wesselényiho-ulici v dome č. 20., a síce po 260 korún za tucet. Deutsch povedal, že cverny kúpil od lebergského vojaka Karola Bunza po 170 korún za tucet. Policia ustálila, že Mezei aj od Jozefa Kuna, obchodníka vo Wesselényiho-ulici kupoval cverny po 250 korún za tucet. Kunovi prekatali byť a zahalali 200 tuctov cverán a 1000 korún peňazí, ktoré Kun utržil za cverny. Proti všetkým zdražovateľom cverán zavedené je pokračovanie.

Volby stol. výborníkov vo Spiši. Na uprázdnené miesta 28. dec. prevedené boli volby s nasledovným výsledkom: V Novej Vsi jednohlasne vyvolili Andora Madarása, Juliusa Kalabayho a Franca Köntzeyho; v Poprade vyvolený bol Julius Krompecher (dekan-farár Ludvik Illetškó mal o 19 hlasov menej); v Kubachoch jednohlasne vyvolili krajinského ablegáta Joz. Takácsa; v Hollolomnici jednohlasne Alexandra Gergelyiho; vo Fridmane jednohlasne Edmunda Ujfalusyho, predsedu spišskej sirotskej stolice; v Hanušovciach jednohlasne levočského minoritu dr. Cirjéka Csáka; v okrese krompašského okolia vyvolený bol socialista Eugen Hiszem, protikandidát jeho Robert Hentschl mal o osem hlasov menej. Vyjmúce okresy Poprad a Kubachy vyšli teda kandidáti terajšej vládnej strany.

Noví «zemepáni». Z Nitry oznamujú: Grófka Vera Esterházy predala svoje 4000 jutár prevyšujúce pánsvo v obci Alsójtató Móricovi Löwymu z obce Récsény a Juliusovi Schwarzovi z obce Nemeskürt za 6,000.000 korún. Pánsvo rozdelili na dve čiastky a väčšiu čiastku prevzal Mórie Löwy. — Či pozemky uhorskej zeme neprechádzajú do rúk židovských?

Zo židovčenie našich škôl. Stredné školy v Budapešti naproti 7722 katolíckym navštevuje 7804 židovských žiakov. V dievčenských gymnásiach je pomer tento: katolíkov 1602, iného náboženstva kresťanov 543 a židov 1818. V reálkach katolíkov 1435, iného náboženstva kresťanov 459 a židov 1883. Na universite na lekárskej fakulte vo veľkej prevahe sú židia, aj na právnickej fakulte ďaleko prevyšujú pomerný počet kresťanov. Zvlášte medzi ženskými poslucháčmi university je polozenie hrozné: na universite zpomedi každých desať ženských poslucháčov je 9 židoviek.

Košicko-oderbergská železnica v obchodnom roku 1916—17. obchodných príjmov mala 53,795.497 korún, obchodných výdavkov ale 43,526.133 korún, obchodný zvyšok teda činí 10,269.363 korún. Julius Ludvig je znovu za predsedu správy vyvolený. — Potravný spolok zamestnancov košicko-oderbergskej železnice na Vrútkach pre spiško-novovesskú filiálku Červeného Kríža obetoval 200 korún.

Oheň. V Spišskej Sobote 3. januára zhorela strecha domu Pavlovej Placzkó.

Sklep z nakradnutého remeňa. Izrael Taubkatz, ktorý v Király-ulici v Doblerovskom bazáre má obchod s topánkami, agenta Gašpara Nagya oznámil polícii pre klamstvo a defraudáciu. Taubkatz poveril Nagya kúpením materiálu a týmto cieľom dal mu 2000 kor. závdavku, do poly hotové vrchné čiastky na obuv a iné šusterské potrebnosti. Gašpar Nagy so svojimi spoločníkmi Béloom Solymosim a Chajimom Katzom pod menom štvrtého človeka na István-ute otvoril obchod s remeňom. V obchode bol nielen ten tovar, ktorý Nagy vyklamal od Taubkatza, lež bolo tam ešte remeňa na 50 sedál na kone, ktoré štyria zajatí Rusi ukradli z opravovacej dielne 32. pešieho pluku a Nagyovi predali od poly zadarmo. V obchode bolo ešte 50 párov slepených podrážok, ktoré kúpili od ševca Juraja Samjaiho, ale pochodia z Tauszkovej garbiarne, odkiaľ ich ukradli tam pracujúci vojenski úskoci. Nagya, ruských zajatcov a dvoch robotníkov polícia zatkla.

Týfus medzi cigáňmi. V spišských Letanoveciach zpomedi 31 cigáňov ochorelo na brušný týfus 17 a zomrelo z nich 12. Epidemiu zapríčinilo užívanie nakazenej vody mahalovského potoka.

Zhabanie kostolov. V Taliansku vždy vo väčšej miere rekvirujú kostoly na hospodárske, zdravotnícke a vojenské ciele, čo je zaiste prácou freimaurerov.

Pekný milodar na nemocnicu. Na vystavný fond kěžmarskej nemocnice Augustova Zuber rodz. Johanna Koromzay obetovala 1000 korún.

Rozpočet spišského mesta Gelnice na r. 1918. Príjmov má byť 656.819 a výdavkov 656.294 korún. Obecná prirážková daň nebude. Cenu tehál so 40 korún pozdvihli na 50 za tisíc; cenu vápna so štyroch korún na 20 za metr. cent.

Stav ozimín. Zima ktorá zavítala bez priechodu, takrečeno s jedného dňa na druhý, zastavila jasenné práce a preto toho roku ostalo viac nezoraných strníš, ako vlni. Zem pokrývajúci sňah dobre účinkuje na pozde siate oziminy, ktoré sa ešte nemohly vyvinúť. Jestli sňah ostane stály, budeme mať silné, ale burinaté ozimné siatiny. Zdar tohoročných poľnohospodárskych prác mimo počasia bude závisieť od kolkosti pracovnej sily a od materiálnych prostriedkov. Dľa informovaných kruhov o ustálení tohoročných cien obilia znejúce nariadenie vlády bude vydané už najbližšie.

Na žalúdok chorým
nevyhnutne potrebným liekom je

Jágerská voda,
ktorú od 150 rokov dorábajú **jágerski milosrdní bratia.** K dostaniu je v každej lekárni, cieľu najprimeranejšie je ale objednať si ju v

Lekárni milosrdných bratov
v Jágri (Eger).

Malá fľaška 80 halierov. Stredná fľaška 2 koruny 20 halierov. Veľká fľaška 4 koruny 40 halierov. Menej ako v hodnote 3 koruny neposielame po pošte.

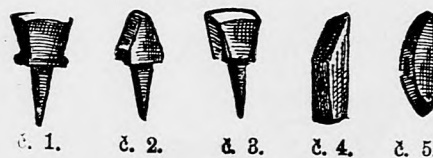
Varujme sa napodobenín.

Pôvodná „Tiger kosa.“

Striebrnej ocele jej jakosť prevyšuje všetky doterajšie fabrikáty, za každú jednotlivú kosu dávame úplnú záruku, nezodpovedne kosa zamieňame zdarma. Odpo. úča sa, aby každý zavčasu ponáhal sa po pošte objednať si kosa. Ceny po ďalšie ustanovenie:

80	85	90	95	100 cm.
7.10	7.25	7.35	7.50	8.— K

Ku tomu patriace striebrnej ocele kladivka od 1. do 5. čísla so zárukou kus po 1.30
Diamantová osielka číslo 5. -35
Futrál na kosu s dvojitou pevnou koťtvou č. 7. 1.50
Obručka na kosu jednoduchá 8. č. -60
Obručka na kosu dvojitá č. 8. 1.15
Stroj ku klopaniu kosa č. 9. 8.—
cena zaobalenia 1.—
Objednať možno s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazi.

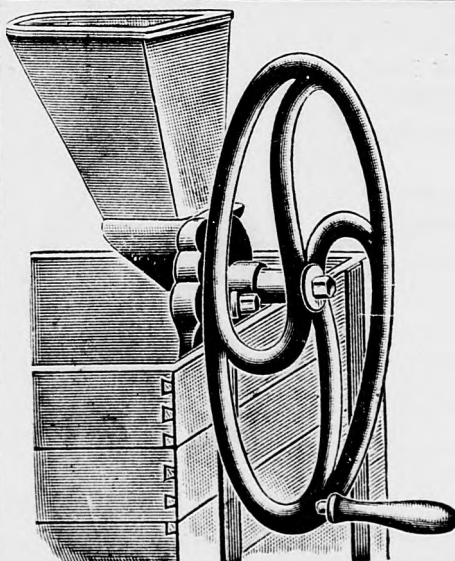

M. LENDVAI továrny vývozný dom kôs.
Budapest, Kertész-utca 43.

Oznamy prijíma administrácia

„Krest'an“-a

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28

Zázračný ručný mlynek k šrotovaniu.

Najlepší a najnovší ručný mlynek k šrotovaniu. Každého druhu zrno, kukuricu, pšenicu mele v naj-fajnejšiu múku.

Cena každého kusa 95 K

so zaobalením a franko zásielkou.

Zasiela :

Henrik Faludi a Spoločník
Budapest, V., Akadémia-utca 1.

Svrabľavosť, hostec,

svrab najrýchlejšie hojí **Dr. Flesch-a**
pôvodná

„Barnavá masť“.

Nešpiní a je celkom bez zápachu. Teglik na
próbu K 2.80; malý teglik K 4.—; rodinný
teglik K 11.— Rozposiela

Dr. E. Flesch-a

„Korona“ lekárň v Rabe (Győr).

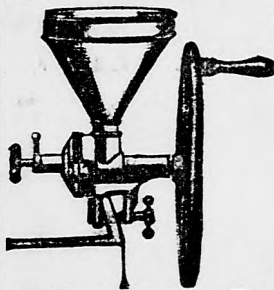
Svrabľavosť,
Potenie,
Slnečný úpaľ,
Supanie kože,
Svrab a hostec,
Neduhy kože, rany,
Opuchliny a staré rany

istotne lieči zákonom **Borovičková masť**.
chránený prostriedok.
Nešpiní a je zcela bez zápachu. Malý teglik 3 koruny, veľký
teglik 5 korún, rodinný teglik 9 korún k tomu patriaceho
borovčkového mydla cena 5 K. Adresa objednávok

Alexander Gerő, lekárnik Nagykörös 40.

„TEXAS“

ručný mlynek k šrotovaniu.

„Texas“ rýchlo šrotujúci ručný
mlynek je najlepší a najlac-
nejší terašej doby. Šrotuje
každého druhu zrna kukuricu,
pšenicu, ovos, jačmeň.

Cena 100 korún

Trovy obalenia a franko poš-
tovej dopravy 6 korún 42 hal.
— Cenník zaslá a franko. —
Zasiela:

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

Pýtajte si

môj zdarma a franko zasie-
laný obrázkový cenník hodín,
zlatého a strie-
borného tovaru,
hu obnovených ná-
strojov atď. Prvá
dňa hodín **Jan**
Konrád cis a k.
dvorný zasláca.
Brüx 1. B. číslo
1813. Nickel
alebo ocelové
hodinky armáde, radium
dvojitý pokřívky hodinky
ocelového kovu alebo Gloria
striebrne remontoar ho-
dinky K 28—30. Nickel bu-
dičky K 41—45. Stenové ho-
diny 26—32. Zaruca 3 rokov.
Zasielka s poštovou dobie-
kou. Žiadne riziko. Zamena
dovolená alebo naviatenie
peňazí.

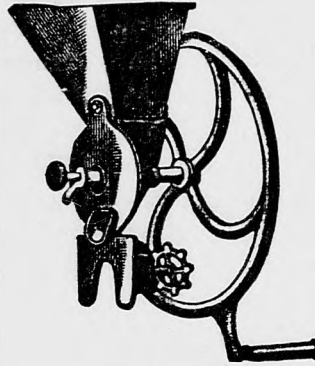

Dobré britvy a nástroje ku
strihaniu vlasov

Ia britvy zo striebornej ocele
K 6.—, 9.—, 11.—. Bez-
pečné nástroje k holeniu k-
tované K 7.—. „Perfecta“
nástroj k holeniu so 6 dvoji-
tého rezu nožmi K 20, 23.—.
Dvojitého rezu náhradné no-
že tucet za K 9.—, 9.50, 10.—.
Ia stroj ku strihaniu vlasov
K 18.—, 24.—, 28.—. Zamena
dovolená alebo vopredné za-
slané obojsu. Zasielka cis a
k. dvorný zasláca **Jan Kon-
rád**. vývozný a zasláajúci
dom Brüx číslo 1819. (Čechy)
Hlavný cenník z darma.

Šrotujúci stroj.

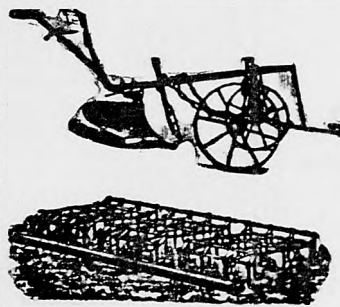
V hospodárstve nevyhnutne potrebný,
šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho,
ponevác stroj najdokonalejšie možno
regulovať. Lahkej práceschopnosti a
hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať
môže. Cena s obalením a zárukou **90**
korún, s prípravou na nohy **150**
kerún.

Tieto stroje zhotovuje a
zasiela

Imrich Tóth, Jászalsószentgyörgy.

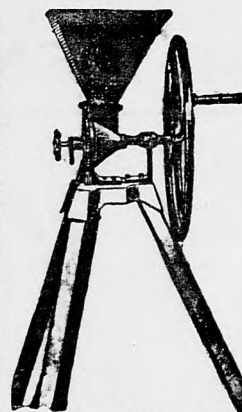
Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.

Najlacnejší a najlepší prameň Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.

strojov a želez-
ného tovaru veľ-
ký obchodný
dom. Zo skladu
zasiela zvláštnej
jakosti ocelový
pluh za **180.—**,
dvojitý pluh za
325. K. Juno americkú koňskú motyku
za **200.— K** (prevádza 5 ľudí robotu) Železnú
bránu za **100.— K.** Veľký obrázkový cenník
na žiadosť posielame zdarma.

NAJDOKONALEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom,
každého druhu oštiepky môže na kašu a v akej-
kľovek fajnosti. Obrovskej schopnosti roboty.
Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K. 150.

Tenistý stroj k
pripraveniu na
stól alebo postavec
bez nôh **K 120**,
menší k domá-
cemu upotrebeniu
K 80. Objednanie
prosíme na pošto-
vej poukázke a
zaslať treba aj

10.— K závdavok.

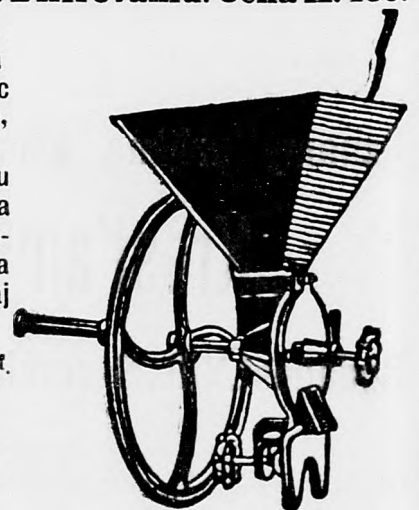
K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať.

Výlučná adresa objednania:

PAVEL SOHR

Somogyzil 35.

fabričný sklad ocelového tovaru.

Železničnú stanicu objednať treba udať.